

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus HUMANIS. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. Vtrùm in Christo sit tantùm vna persona, & qualis? quæ est secunda
controuersia in hac materia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

D V B I V M.

Verum in Christo sit tantum una persona, & qualis? Quae est secunda controversia in hac materia.

10
Error Ebionis & Cherinthi.

Error Nestorij.

Theodoretus resistit.

Notandum est, temporibus Apostolorum, extitisse hac de re errorem Ebionis & Cherinthi, qui vt refert Irenaeus lib. 1. contra haereses cap. 25. docebant IESVM & Christum esse duas personas; & IESVM volebant esse purum hominem ex MARIA & IOSEPH procreatum: Christum autem esse Filium Dei, qui in Baptismo primùm descenderit in IESVM specie columbae, & se illi coniunxerit. Similem errorem postea Nestorius Patriarcha Constantinopolitanus defendendum suscepit, qui multos habuit sectatores ab eo Nestorianos appellatos. Cum Nestorio sensit aliquamdiu Theodoretus, & quidam alij; Theodoretus enim postea respuit & Nestorio anathema dixit in Concilio Chalcodon. Actione 8. & præclare confutauit lib. 4. hereticarum fabularum cap. de Nestorio. Quamvis pro illo antea scripsisset libellum contra duodecim anathematismos Cyrilli, qui libellus condemnatur in v. Synodo can. 12. Docebat autem Nestorius cum suis; Primò, aliam esse personam Filij Dei, aliam Filij Virginis. Filium Virginis, esse purum hominem, natum, passum, mortuum: vnde Virginem non esse dicendam Deiparam, sed Christiparam.

Secundò, Filium Dei progressu temporis esse vnitum Filio Virginis, non quidem hypostaticè, sed accidentariè: idque quadrupliciter. Primò per inhabitationem, quia Verbum habitat in Christo tamquam in suo templo, à quo nunquam recessit. Secundò, per affectum & vnionem amoris; ratione cuius, etsi sint duae personae, dicuntur tamen vnus Christus. Sicut maritus & vxor, licet sint duae personae, dicuntur tamen vna caro, vt explicat Theodorus Mopsuestenus, & habetur in v. Synodo cap. 12. Tertiò, per operationem, quia Verbum operabatur per Christum, tamquam per suum instrumentum. Quartò, per communicationem excellentiae; quia Verbum communicauit Christo suam dignitatem, voluitque illum dici Deum & adorari. Sicut imago colitur & appellatur nomine prototypi. Patent hæc ex dogmatibus Nestorij apud Cyrillum tom. 4. in fine. Et ex libello Theodoretici contra 12. Anathemat. Cyrilli. Pro veritate

11
In Christo est vnica solium persona.

Ex Scriptura.

Dico Primò, In Christo Domino est tantum vnica Persona. Est de fide, definita in Concilio Ephesino contra hanc haeresim congregato. Et patet ex omnibus testimonijs quibus supra nu. 3. ostendimus eundem esse Deum & hominem contra Eutychem. Et præterea Probatur aliter; Primò, Quia in Scripturâ sacrâ de vno & eodem indiuiduo dicuntur ea, quae sunt Dei & hominis; Nam quaedam quae in vno loco dicuntur de Deo, in alio dicuntur & explicantur de IESV homine. Exod. 20. dicitur Deus eduxisse Israël ex Aegypto, at D. Iudas in sua Catholica v. 5. dicit fuisse hunc IESVM. Numeror. 21. Filij Israël murmurant contra Deum, Apostolus autem prioris ad Corinth. 10. respiciens ad hunc locum, dicit eos murmurasse contra Christum. Psal. 67.

Adscendit Deus in altum, captiuam duxit captiuitatem &c. Apostolus autem ad Ephes. 4. dicit hunc esse Christum. Isaie 6. vidit Isaïas Dominum sedentem super solium excelsum & eleuatum &c. Ioannis autem 12. dicitur iste fuisse IESVS cuius gloriam vidit Isaïas. Isaia 8. Deus dicitur futurus Iudæis in sanctificationem, & in petram offensionis: atqui hic lapis offensionis & petra scandali est Christus, Luc. 2. Ad Rom. 9. 1. Petri 2.

Probatur Secundò, Ex pronomibus, Ego, Tu, Hic, Ille, Qui &c. per quae Scriptura aperte demonstrat, esse eundem numero, cui tribuuntur ea quae sunt Dei & hominis: nam hæc pronomina supponunt pro supposito. Matth. 16. Quem dicunt homines esse filium hominis? id est, quem dicunt me esse? Respondet Petrus: Tu es Christus Filius Dei viui. quasi dicat: Tu qui es Filius hominis, es verè Filius Dei naturalis. Ioan. 3. vers. 13. Nemo ascendit in caelum nisi qui descendit de caelo, Filius hominis, & esse in caelo. Vbi idem dicitur esse Filius hominis, & esse in caelo, ac proinde Deus. Ioan. 8. Antequam Abraham fieret, ego sum, id est, Ego qui loquor, quem vos videtis. Et cap. 9. Tu credis in Filium Dei? Quis est Dominus vt credam in eum? Respondit IESVS: Et vidisti, & qui loquitur tecum, ipse est. Ad Rom. 1. De Filio suo, qui factus est ei ex semine David. Apoc. 1. vers. 8. Ego sum a & e, Principium & Finis. & vers. 18. Ego sum primus & nouissimus, & vnus & sui mortuus.

Ex pronomibus Deo & homini tribui solitis.

Probatur Tertiò, Ex alijs locis. Ioan. 1. Verbum Caro factum est. Quod non potest dici ratione inhabitationis, aut dilectionis, aut operationis: alioqui etiam Spiritus sanctus diceretur factus caro. Ioan. 20. Thomas dixit Domino quem videbat & tangebatur: Dominus meus, & Deus meus. Qui locus torfit Nestorianos; vnde Theodorus Mopsuestenus dicebat, hoc esse dictum per modum admirantis, vt refertur in Synodo. v. c. 12. Sed est contra omnium Patrum interpretationem, qui volunt Thomam hoc dixisse Christo: in Græco enim habetur: Respondit ipsi, neque est vlla nota admirationis. Ad Rom. 8. dicit Apostolus, quod Deus proprium Filium tradidit pro nobis, non alium aliquem hominem. Ad Philip. 2. dicit quod IESVS in formâ Dei existens seipsum exinaniuerit formam serui accipiens, & mortem crucis subiens: ergo ipsemet, & non alius crucem subiit. Et prioris ad Cor. 2. dicitur Dominus gloria crucifixus.

Responsio Nestorianorum ad locum Ioan. 20.

ex D. Paulo

Denique S. Ioannes Epist. 1. totâ refellit hunc errorem. cap. 1. dicit se perspexisse, contraesse prima Verbum vitæ, quod erat ab initio: ergo ille homo erat Verbum vitæ. Cap. 2. vers. 22. Quis est mendax, nisi qui negat IESVM esse Christum? id est, Deum. cap. 3. dicit Deum animam suam pro nobis posuisse. cap. 4. Omnis Spiritus qui soluit IESVM, à Deo non est; id est, qui diuidit IESVM à Christo, vel hominem à Deo.

Ex epistola S. Ioannis.

Respondent Nestoriani, IESVM, esse Christum & Filium Dei; & vnum tantum; sed per coniunctionem inhabitationis, amoris, operationis, & participatæ dignitatis.

Sed contra. Primò, Nam eo modo Deus est vnitus alijs etiam sanctis. Primò, per inhabitationem tamquam suis templis. 1. Corinth. 3. Ne scitis quia templum Dei estis, & Spiritus Dei habitat in vobis? Secundò, Per affectionem & amorem. 1. ad Corinth. 6. Qui adhaeret Domino, vnus spiritus est: sicut qui meretrici, vna caro. Tertiò, Per operationem;

Quo pacto Deus sit vnus cum omnibus sanctis.

rationem; Ad Rom. 15. vers. 18. *Non enim audeo aliquid loqui eorum, quæ per me non effecit Christus.* & 1. ad Corinth. 12. *Hæc autem omnia operatur vnus & idem Spiritus; diuidens singulis prout vult:* Quæ-
rò, Per communicationem suæ dignitatis; Nam Sancti dicuntur *Dij, & Filij Dei* Psalm. 81. & ad Galatas 4. Certum est autem hominem illum qui dicitur Christus, longè aliter fuisse Deum, & Filium Dei: vt pater Ioan. 1. Ad Hebr. 1. & 2.

Secundò, Quia Cherinthus hæc omnia conce-
debat de Christo; tamen Ioannes ait illum *soluere*
I E S V M. Vide epistolam 10. Leonis ad Flauia-
num: & Irenæum lib. 3. contra hæreses à cap. 18.
vsque ad 22. vbi contra Cherinthum ostendit
vnum & eundem esse filium Mariæ, & Dei Patris.
Testimonia Patrū vide apud Cyrillum in Apo-
logetico pro duodecim anathematismis; apud
Bellarm. lib. 1. de Christo c. 10. & Greg. à Valètia.

12
Probatur
ex ratione.

Probatur Secundò Ratione. Prima, Quando-
cumque sunt duæ personæ, vel substantiæ inte-
græ per se subsistentes; altera non potest dici de
alterâ substantialiter seu substantiue; sed solum
denominatiue seu adiectiue: sicut homo dicitur
esse vestitus, non vestis aut vestimentum: atqui
in hoc mylterio ea quæ sunt vnita, dicuntur sub-
stantialiter de se vicissim; Nam homo, non tan-
tùm dicitur deificatus, sed etiam Deus: & con-
trâ, Deus non tantùm dicitur humanatus, sed et-
iam homo: ergo non sunt duæ personæ seu hypo-
stafes.

Secunda ratio, Duæ formæ quæ non dicuntur
de se vicissim in abstracto, non possunt etiam di-
ci in concreto, nisi conueniant in eandem hypo-
stafim; vt patet etiam in formis accidentarijs al-
bedine & dulcedine: atqui humanitas dicitur de
diuinitate in concreto; & contrâ: Nam Deus est
homo, & homo est Deus: ergo debent conuenire
in idem suppositum.

Tertia Ratio, Si Verbum non est substantialiter
& hypostatice vnitum humanæ naturæ, sed
tantùm per inhabitationem, affectū amoris, ope-
rationem, & communicationem dignitatis, vt
ponunt Nestoriani: ergo Verbum non est magis
incarnatū, quàm Pater vel Spiritus sanctus. Nam
Pater & Spiritus sanctus etiam illis quatuor mo-
dis sunt vniti humanæ naturæ in Christo.

Respondent Nestoriani, soli Verbo tribui In-
carnationem, quia illa caro, singulariter repræ-
sentabat Verbum Dei: Sicut Doctores Græci di-
cunt olim Prophetis & Patribus apparuisse Ver-
bum Dei, quia Angelus qui apparebat, & species
per quam apparebat, representabat Verbum Dei.

Sed Contrâ; Primò, Quia in istis antiquis ap-
paritionibus Verbum specialiter dicitur repræsen-
tatum, propter incarnationem realiter futuram
in solo Verbo diuino: nunc verò cessat talis cau-
sa; ac proinde non potest dici propria Verbo, ra-
tione representationis.

Secundò, Quia incarnatio solum tribueretur
Verbo quadam accommodatione; Sicut aduen-
tus Spiritus sancti in specie columbæ vel ignis,
appropriatur Spiritui sancto, cum tamè tota Trini-
tas ibi aduenerit: ergo similiter tota Trinitas
esset Incarnata; quamuis soli Verbo appropria-
retur.

Quarta Ratio, Quædo hic homo dicitur Deus:
vel intelligitur de deitate participatâ; & hoc est
contra veram Christi diuinitatem: vel intelli-

13
Quomodo
Verbum di-
catur in-
carnatum
sensus Ne-
storij.

Refellitur.

14

tur de verâ deitate; & tunc vlteriùs, vel Verbum
est sumitur proprie; & sic habemus intentum:
scilicet hunc hominem proprie esse verū. Deum:
Vel sumitur abusiue; vt sit idem quod repræ-
sentat Deum: Et sic euertuntur omnia mylteria
fidei & Scripturæ; eadem enim licentiâ, cum
ipsum Verbum & Spiritus sanctus dicuntur Deus,
poterit similiter exponi quòd representant
Deum. Item, quilibet homo iustus, poterit dici
verus Deus.

Denique si in Christo sint duæ personæ, nihil est
singulare in hoc mylterio; quòd tamen inter om-
nia mirabilia, testimonio Patrū & Scriptura-
rum, est maximè mirabile.

Dico Secundò, Hæc persona quæ est in Chri-
sto, est persona increata. Patet ex testimonijs al-
latis pro primâ propositione. Et probatur ratio-
nibus proprijs.

Prima, Si illa persona est creata, non posset
dici *Verbum Dei, Filius Dei*: nam vna persona non
potest dici de alterâ, etiam si existant in eadem
naturâ: vt patet in Trinitate.

Secunda, Quia persona creata non potest ter-
minare existentiam naturæ increatæ.

Dices, Persona increata potest terminare & su-
sistere existentiam naturæ creatæ: ergo etiam
contrâ.

Respondeo Negando Consequentiam: Quia
terminare, est ex perfectione; & nullam includit
imperfectionem in terminante: terminari verò
per rem distinctam, supponit imperfectionem, &
quandam incomplectionem in naturâ quæ termi-
natur, dependentiamque à suo termino. Quæ
omnia repugnant naturæ increatæ: ergo non po-
test terminari ab alienâ personâ.

Tertia, Quia natura diuina non potest separari
à suâ propriâ personalitate, sicut natura creata à
suâ.

Quarta, Quia persona creata fortassis non po-
test terminare aliam naturam, quàm propriam; de
quo infra.

Sed obijciunt Nestoriani: humana natura est
Templum Verbi. Ioan. 2. vers. 19. *Soluite templum*
hoc. Item, *Habitus seu vestimentum.* Ad Philip. 2.
vers. 7. *Habitu inuentus vt homo.* Ergo hæc vnio
fuit tantum accidentalis; scilicet per inhabitationem,
& representationem. Ita Theodoretus contra
secundum anathematif. Cyrilli.

Confirmatur, Quia Patres explicant hoc my-
steriū per vniones accidentarias; vt ignis & ferri;
agentis & instrumenti; rami insititij & trunci.
Denique duorum accidentium in vno subiecto.

Respondeo: Rectè humanitas dicitur Tem-
plum Verbi, licet illi sit substantialiter vnita: nam
etiam corpus nostrum, quod essentialiter & sub-
stantialiter nobis vnitum est, vocatur domus no-
stra; Iob. 4. vers. 19. *Quanto magis qui domos habi-
tant luteas?* & c. id est, homines. 2. ad Corinth. 5.
v. 1. *Si terrestris domus nostra huius habitationis dis-
soluatur & c.* Petri 1. vers. 14. *Velox est depositio
tabernaculi mei.* 2. ad Corinth. 5. v. 4. *Qui sumus in
hoc tabernaculo, ingemiscimus grauati.*

Ad alterum locum: *Habitus*, ibi non est idem
quod vestimentum; sed figura & conditio exte-
rior; hoc enim *σχημα* significat: quasi dicat,
secundùm id quod exteriùs cernebatur, erat ho-
mo; quamuis iuxta naturam inuisibilem interiùs
latentem, esset Deus. Quidam tamen Latini per
Habitus

15
Persona
Christi est
increata

16
Terminari,
dicit im-
perfectionem.

16
Obiect.
Nestorij de
Templo &
Habitu.

Quomodo
Humanitas
sit
Templum
Verbi.

Quomodo
Habitus
Verbi.

Habitum intelligunt indumentum: sed hoc iuxta eam metaphoram intelligendum; quâ natura humana dicitur *Templum, Domus, Tabernaculum Verbi.*

Similitudines autem illæ quas Patres adferunt, non exæquant rei veritatem; sed ex parte tantummodò eam explicant.

Obijciunt Secundò, Christus fuit à Patre defertus; vt patet Psalm. 21. vers. 2. & Marth. 27. vers. 46. Atqui filius Dei non potest à Patre deferri: ergo &c. Ita Theodoretus in 4. Anathematismo.

Respondeo; Filius Dei poterat deferri non secundum formam Dei, sed secundum formam ferri quam acceperat, dum à Patre non fuit protectus, & nullâ consolatione refectus.

Obijciunt Tertiò, Verbum assumpsit hominem: ergo personam. Patet consequentia, quia nihil potest esse homo existens in rerum naturâ, quin sit persona. Antecedens probatur, quia hoc sepe asserit Augustinus, vt libro de agone Christiano, cap. 11. & alibi. Et in Hymno: *Tu ad liberandum suscepturus hominem, non horruisti Virginis uterum.*

Confirmatur Primò, Quia quod non est assumptum, non est curatum; vt Damasc. ait lib. 3. de fide cap. 6. ergo si persona hominis non est assumpta, non est curata.

Confirmatur Secundò, Quia Christus dicitur *Homo Deifer* à Basilio in Psalm. 59. Et, *Homo dominicus* ab August. lib. 83. qq. qu. 36.

Respondeo, Quidam non improbant illum modum loquendi: *Verbum assumpsit hominem*: vt Scotus, Bonaventura, imò Ludouicus Viues in lib. 9. de Ciuitate cap. 17. ridet Theologos cum improbant: Verùm alij passim non probant propter Nestorianos: sed sicubi inueniatur, piè est explicandus; nempe, vt homo, non rem assumptam, sed terminum assumptionis denotet, hoc sensu: *Assumpsit hominem*; id est, naturam humanam, vt esset homo: Sicuti si dicas, Rex assumpsit feruum, id est, conditionem ferulem. Vel ita intelligendus est ille loquendi modus, vt homo accipiatur pro naturâ humanâ; ad designandum integram naturam humanam esse assumptam.

Ad Primam Confirmationem: Damascenus tantum vult dicere, nihil ad rationem humanæ naturæ pertinens, esse relictum; quia alioqui non esset curatum; vt, si Verbum non assumpsisset verum corpus, vel veram animam rationalem, aut mentem humanam. Modus autem subsistendi humanæ naturæ proprius non pertinet ad integritatem naturæ.

Ad Secundam Confirmationem: Basilius non dicit Christum esse *hominem deiferum*, sed *carne esse deiferam*: quomodo etiam posset dici *Animiferæ*. Nec mirum, cum dicatur *Templum, Domus, Tabernaculum Dei*: nam in ea habitat diuinitatis plenitudo corporaliter, id est, tamquam in proprio corpore substantialiter vnito. Locutio autem illa: *Christus est homo dominicus*, reprehenditur à D. Thoma infra quæst. 16. art. 3. Et retractatur ab August. lib. 1. retract. cap. 29. nam erat Dominus per essentiam.

Obijciunt Quartò, In Deo natura & persona non differunt: ergo si est facta vnio in personâ, etiam in natura: qui est error Eurychetis.

Respondeo, Inter naturam diuinam & personam, est quædam differentia virtualis seu emittens; quæ sufficit vt vnio dicatur facta in personâ, non in naturâ: Sicut sufficit vt persona generet, non naturâ; vt persona sit incommunicabilis, non natura.

ARTICVLVS III.

Utrum vnio Verbi facta sit in hypostasi?

Sensus est: Utrum in mysterio Incarnationis, natura humana vnita sit diuinitati in eadem hypostasi.

Conclusio est affirmatiua. Et de fide, definita expressè in Synodo V. actione 4. can. 5. & in Synodo III. canone 3. & 4. Vide Diuum Thomam.

Notandum est hanc Conclusionem non differre à Conclusionem Articuli secundi, nisi verbis: Nam idem est hypostasis & persona; tantummodò nomen hypostasis est generalius; nam significat omne suppositum substantiæ, siue sit rationale siue irrationale: persona autem significat suppositum naturæ rationalis; quale est diuinum, angelicum, & humanum. Vnde ex parte substantiæ nulla est differentia inter personam & hypostasim; sed solum ex parte naturæ rationalis vel irrationalis. Cum ergo in Christo vtrique natura sit rationalis seu intelligens, si in ipso essent duæ hypostases, essent duæ personæ; essent enim duo supposita naturæ rationalis. Posuit tamen Diuus Thomas hunc Articulum propter quosdam, qui vel ignorantia significationis istarum vocum, vel certè declinandæ inuidiæ hæreses Nestorianæ, negabant quidem in Christo esse duas personas: tamen affirmabant esse duas hypostases; & ita sub alijs verbis hæresim eandem introducebant. Circa hunc Articulum occurrunt duo dubia.

DVBIVM I.

Quidnam hypostasis seu persona superaddat naturæ?

Omnes varijs opinionibus, quas recenset Caietanus quæst. 4. art. 2. duæ sunt præcipuæ. Prior est, Hypostasim, seu suppositum, seu personam, nihil reale addere super naturam indiuiduam; sed solum duplicem negationem: nempe, non esse actu in alio, nec ad id aptum esse; scilicet aptitudine naturali: quæ duplex negatio sequitur intrinsicam perfectionem existentie, quam habet natura substantialis indiuidua; sequitur, inquam, nisi diuinitus præueniatur. Hanc sententiam tenet Scotus in 3. dist. 1. quæst. 1. artic. 3. & Gabriel distinct. 4. quæst. 1. in principio, quamuis ponat quadruplicem negationem includi in personâ. Ab eadem sententia, in re non differt Durandus in 1. dist. 34. quæst. 1. & Henricus Quodlib. 4. quæst. 3. Ad eandem videtur omnino accedere Alexander Alensis parte 3. quæst. 4. memb. 6. & quæst. 6. memb. 3. & Bonaventura in 3. dist. 5. art. 2. quæst. 2.

Sed

17
2. Obiect. quod Christus fuerit à Patre defertus.

18
3. Quod assumpsit hominem.

Explicatur

Quomodo differens hypostasis & persona.

Duplex negatio Scoti.